

NOTATKA

z posiedzenia Komisji Spraw Emigracji i Łączności z Polakami za Granicą

Data posiedzenia: 18 marca 2014 r.

Nr posiedzenia: 58

Posiedzeniu przewodniczył: przewodniczący komisji Andrzej Person

Porządek posiedzenia: 1. Ocena kierunków polityki państwa polskiego wobec Polonii i Polaków za granicą z perspektywy Senatu RP.

- W posiedzeniu uczestniczyli: – senatorowie członkowie komisji: Leszek Czarnobaj, Mieczysław Gil, Stanisław Gogacz, Marek Konopka, Andrzej Person, Janina Sagatowska, Piotr Zientarski,
- oraz senatorowie: Maria Pańczyk-Pozdziej, Jan Wyrowiński, Włodzimierz Cimoszewicz,
 - goście:
 - University of Roehampton w Wielkiej Brytanii, Centre for Research on Migration and Multiculturalism:
 - dr Michał P. Garapich,
 - Uniwersytet Warszawski:
 - dyrektor Ośrodka Badań nad Migracjami prof. Marek Okólski,
 - adiunkt w Ośrodku Badań nad Migracjami dr Magdalena Lesińska,
 - dyrektor Studium Europy Wschodniej dr h.c. Jan Malicki,
 - docent w Instytucie Studiów Iberyjskich i Iberoamerykańskich dr Małgorzata Nalewajko,
 - adiunkt w Instytucie Polityki Społecznej dr Paweł Hut,
 - adiunkt na Wydziale Nauk Ekonomicznych dr Paweł Kaczmarczyk,
 - pracownik naukowy Centrum Studiów Latinoamerykańskich dr Renata Siuda-Ambroziak,
 - Uniwersytet Gdański:
 - adiunkt na Wydziale Ekonomii oraz wiceprzewodnicząca Polish American Historical Association dr Anna Mazurkiewicz,
 - Uniwersytet Jagielloński, Instytut Amerykanistyki i Studiów Polonijnych:
 - prof. Grzegorz Babiński,
 - Instytut Zachodni w Poznaniu:
 - dyrektor dr Michał Nowosielski,
 - Portal internetowy Polonia.nl:
 - Małgorzata Bos-Karczewska,

- Kancelaria Senatu:
 - dyrektor Gabinetu Marszałka Senatu Artur Kozłowski,
 - wicedyrektor Biura Analiz i Dokumentacji Romuald Łanczkowski.

Przebieg posiedzenia:

Ad 1. Przewodniczący komisji przypomniał, że upłynęły dwa lata od wprowadzenia zmian w systemie wspierania Polonii i Polaków za granicą przez państwo polskie, polegających na przeniesieniu środków będących dotąd w dyspozycji Senatu RP do Ministerstwa Spraw Zagranicznych. W nowych warunkach Senat RP kontynuuje sprawowanie pieczy nad środowiskami polonijnymi i polskimi poza granicami kraju, jednak dostrzega potrzebę wypracowania nowej formuły. Komisja zwróciła się do ekspertów w zakresie problematyki polonijnej i migracyjnej o zdiagnozowanie aktualnej sytuacji środowisk polonijnych i polskich poza granicami kraju oraz nakreślenie kierunków współpracy z polską diasporą.

Dyrektor Gabinetu Marszałka Senatu omówił najważniejsze działania Senatu RP w zakresie współpracy z Polonią i Polakami za granicą, wśród których wymienił bieżącą aktywność Komisji Spraw Emigracji i Łączności z Polakami za Granicą, coroczne uroczyste obchody Światowego Dnia Polonii i Polaków za granicą, udział w wydarzeniach i uroczystościach rocznicowych w środowiskach polonijnych, wspieranie zjazdów absolwentów Szkoły Liderów Polonijnych, współpracę z ekspertami, w tym m.in. z Komitetem Badań nad Migracjami PAN, organizację wystaw i konkursów pod patronatem marszałka Senatu. W imieniu marszałka Senatu dyrektor Artur Kozłowski zapewnił, że Senat RP zamierza nadal zajmować się sprawami Polonii i Polaków za granicą, ale w zmienionej rzeczywistości wymaga to dostosowania strategii.

Dr Anna Mazurkiewicz, reprezentująca Polish American Historical Association, przedstawiła aktualną sytuację i perspektywy Polonii w Stanach Zjednoczonych oraz rekomendacje dotyczące współpracy z Polonią amerykańską: m.in. promowanie polskiej kultury i języka polskiego, wymiana młodzieży, współdziałanie z organizacjami i środowiskami polonijnymi w zakresie promowania Polski i polskiej kultury.

Dr Renata Siuda-Ambroziak z Centrum Studiów Latinoamerykańskich Uniwersytetu Warszawskiego omówiła sytuację i perspektywy Polonii w Ameryce Południowej na przykładzie Polonii brazylijskiej. Wskazała główne potrzeby środowiska, m.in. przekazywanie informacji o bieżących wydarzeniach w Polsce, dostęp do wydarzeń kulturalnych, do kursów języka polskiego oraz polskojęzycznych podręczników, literatury i czasopism oraz wpieranie mediów polonijnych.

Dyrektor Studium Europy Wschodniej Uniwersytetu Warszawskiego dr h.c. Jan Malicki zaprezentował kierunki współpracy z Polakami na Litwie, Białorusi, Ukrainie i w Rosji. Rekomendował pilne opracowanie strategii państwa polskiego, a następnie szczegółowego planu wspierania Polaków na Wschodzie.

Dr Michał P. Garapich z University of Roehampton w Wielkiej Brytanii przedstawił najważniejsze wnioski z badań i wyzwania dla polityki polonijnej, jeśli chodzi o Polaków na Wyspach Brytyjskich. Zwrócił uwagę na tendencję państwa polskiego do współpracy jedynie z elitami polonijnymi oraz do pomijania pozostałych grup i środowisk, np. pracowników fizycznych, osób wykluczonych czy polskich Romów. Podkreślił, że środowisko Polaków w Wielkiej Brytanii jest pod wieloma względami bardzo zróżnicowane. Konieczne jest zatem odejście od elitarniej polityki historyczno-tożsamościowej na rzecz bardziej egalitarnej polityki polonijnej uwzględniającej potrzeby pozostałych grup.

Redaktor naczelna Portalu Polonia.nl Małgorzata Bos-Karczewska omówiła sytuację polskich migrantów zarobkowych na przykładzie Królestwa Niderlandów. Zapoznała senatorów

z aktualnymi holenderskimi danymi statystycznymi dotyczącymi sytuacji migrantów na rynku pracy. Główne problemy to m.in. powiększająca się tzw. szara strefa, w której egzystuje około 40% niezarejestrowanych i tym samym pozbawionych jakichkolwiek praw i świadczeń Polaków. Najczęściej są to osoby niewykształcone, które wykonują krótkoterminowe prace pomocnicze i są zagrożone wykluczeniem społecznym. W interesie państwa polskiego jest wspieranie migrantów zarobkowych, np. poprzez dofinansowanie organizacji pozarządowych oraz kształcenie lokalnych liderów.

Na zakończenie przewodniczący komisji zaproponował kontynuację dyskusji na temat kierunków współpracy Senatu RP z polską diasporą na kolejnym posiedzeniu komisji, którego termin wyznaczył wstępnie na 20 maja br.